

การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
Cooperative Learning Management To Promote Collaborative Skill
in Social Studies For Secondary School Students

ชรินทร์ มั่งคั่ง¹, เทชีนี ทิมเจริญ¹

Charin Mangkhong¹, Techinee Timcharoen¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ 3) เพื่อศึกษาระดับทักษะการทำงานเป็นทีมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1 ห้องเรียน จำนวน 22 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ และ 3) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
- 2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน
- 3) ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, ทักษะการทำงานเป็นทีม

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Education, Chiang Mai University, Thailand.

* Corresponding Author, email: thetechinee14@gmail.com

Abstract

This research aims to three purposes: 1) to develop learning management model using cooperative learning in order to promote collaborative skill for secondary students, 2) to compare the result of using cooperative learning management to promote collaborative skill for secondary students, 3) to study collaborative skill levels for secondary student. The samples for this research were a classroom of 22 students in Matayom Suksa 3, second semester of academic year 2019, Hua Hin Wittayalai School, Prachuab Khiri Khan Province, which were selected by purposive sampling. The instruments consisted of 1) teaching plan with cooperative learning management, 2) learning achievement test of four choices exam with 60 questions, and 3) collaborative skill evaluation form. The data collected were analyzed by percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows:

- 1) The evaluation result of collaborative learning management for promoting collaborative skill of secondary students was in very good level.
- 2) Students in Matayom Suksa 3 who had learnt with collaborative learning management gained higher score in post-test than in pre-test.
- 3) Collaborative skill of students in Matayom Suksa 3 after instruction was higher than before instruction. The overall mean of collaborative skills level was in good level.

Keywords: Learning Management, Cooperative Learning, Collaborative Skill

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 หน้า 6-7) นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 กล่าวว่า การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานตอบสนองและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 คือ การศึกษาที่สามารถพัฒนาทักษะการทำงานของคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สังคมและประเทศได้ แผนการศึกษาแห่งชาติจึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหนึ่งในทักษะสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาคือ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 79-81)

การทำงานเป็นทีมเป็นเรื่องที่สำคัญมากตั้งแต่สังคมระดับเล็กไปจนถึงใหญ่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างทีมงานและทำงานเป็นทีม ผู้บริหารในทุกองค์กรให้ความสำคัญของการทำงานเป็นทีมเนื่องจากการทำงานเป็นทีมจะต้องระดมความคิดและความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลมาใช้ในการทำงานให้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี (ประคอง สุคนธ์จิตต์, 2551, หน้า 2-3) การทำงานเป็นทีมคือการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาทำงานร่วมกัน ร่วมมือกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการพูดคุยสื่อสารระหว่างกัน รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (อัจฉรา ชุนณะวงศ์, 2553, หน้า 12) ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม จำเป็นต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมได้คือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามที่ เดอนฉาย ต๊ะมา (2556, หน้า 4) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้กลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้แก่ความเป็นผู้นำการสร้างความไว้วางใจ การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม ทักษะการร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ในการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 134) และ จินตราหาว นิราศสูงเนิน (2562, หน้า 25) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้สอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สมาชิกในกลุ่มทุกคนเป็นส่วนสำคัญของกลุ่มที่จะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน

จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสสังเกตการสอนพบว่านักเรียนขาดทักษะการทำงานเป็นทีมที่ดี ขาดทักษะการสื่อสารระหว่างกัน ขาดทักษะของการเป็นผู้นำ และขาดความสามารถในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเต็มที่ เมื่อต้องทำงานร่วมกันจึงไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มได้ ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการทำงานเป็นทีมอันจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียนได้

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่สูงขึ้นอันเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) เพื่อศึกษาระดับทักษะการทำงานเป็นทีมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนจะมีทักษะการทำงานเป็นทีมสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1 ห้องเรียน จำนวน 22 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 8 แผน 24 ชั่วโมง โดยสร้างจากการศึกษาสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระเศรษฐศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานที่ ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก โดยมีรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เมื่อระบบเศรษฐกิจไม่สมดุล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การร่วมกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความสัมพันธ์ของการทำงานร่วมกันในระบบเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง หน้าที่ของใครในระบบเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่ของเราในระบบเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การเสนอนโยบายและมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การทำงานร่วมกันโดยใช้ระบบเศรษฐกิจเป็นฐาน

2) แบบทดสอบวัดผลการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

3) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม มีการประมาณค่า 5 คะแนน เพื่อแสดงระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ มีทักษะในเรื่องดังกล่าวระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อยและระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 8 แผน 24 ชั่วโมง ตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา กับแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่ามีค่าเฉลี่ย IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปสามารถนำไปใช้ได้ วิเคราะห์ผลโดยนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ (John W.Best, 1981, pp.182) ในการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า ดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า ดี
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า พอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า ต้องปรับปรุง

2) แบบทดสอบวัดผลการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าเท่ากับ 0.87 และมีค่าความยากง่าย (Difficulty) รายข้อระหว่าง 0.20 – 0.80

3) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา กับแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีค่าเฉลี่ย IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปสามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แรงจูงใจประสงค์การเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดลองในเวลาเรียน ทั้งหมด 8 แผน 24 คาบเรียน หลังจากสิ้นสุดแผนการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้ทำการทดสอบวัดผลการเรียนหลังเรียน (Posttest) และทำแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และผู้สอนประเมิน

- 3) นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป
- 4) นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

แผนการจัดการเรียนรู้	รายการประเมิน					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	สาระสำคัญและสาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล			
1	4.60	4.60	4.80	4.80	4.00	4.56	0.33	ดีมาก
2	4.20	4.40	4.60	4.40	3.80	4.28	0.30	ดี
3	4.40	5.00	4.80	4.80	4.80	4.76	0.22	ดีมาก
4	4.20	4.80	4.40	5.00	4.40	4.56	0.33	ดีมาก
5	4.80	4.40	4.60	4.80	5.00	4.72	0.23	ดีมาก
6	4.60	4.60	4.80	4.80	4.00	4.56	0.33	ดีมาก
7	4.00	4.40	4.60	4.60	4.80	4.48	0.30	ดี
8	4.20	4.60	4.80	4.80	4.80	4.64	0.26	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	4.60	4.68	4.75	4.45	4.57	0.16	ดีมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เมื่อระบบเศรษฐกิจไม่สมดุล แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ร่วมกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความสัมพันธ์ของการทำงานร่วมกันในระบบเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง หน้าที่ของใครในระบบเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่

ของเราในระบบเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การเสนอนโยบายและมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ และ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การทำงานร่วมกันโดยใช้ระบบเศรษฐกิจเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.56, 4.28, 4.76, 4.56, 4.72, 4.56, 4.48 และ 4.64 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของ แผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 4.57 จึงสรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี มาก

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน

การจัดการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนเรียน	22	60	23.32	5.35
หลังเรียน	22	60	48.14	5.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลการเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 23.32 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.35 ผลการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.14 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.05 จึงสรุปได้ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาทักษะการทำงานเป็นทีมก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ

รายการประเมิน	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
การวางแผนการทำงาน	3.41	0.80	4.55	0.51
การปฏิบัติงานตามหน้าที่	3.05	0.72	4.27	0.88
การมีส่วนร่วมในการทำงาน	3.55	0.67	4.59	0.59
การเสนอความคิดเห็นและรับฟังความเห็นของทีม	3.05	0.84	4.23	1.02
ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในทีม	2.95	0.79	4.32	0.95
ค่าเฉลี่ยรวม	3.20	0.07	4.39	0.23

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียน เท่ากับ 3.20 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.07 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.23 เมื่อพิจารณาทักษะการทำงานเป็นทีมรายด้านพบว่าสามารถเรียงลำดับพัฒนาการของทักษะการทำงานเป็นทีมที่เพิ่มขึ้นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในทีม เพิ่มขึ้น 1.36 คะแนน ด้านการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพิ่มขึ้น 1.23 คะแนน ด้านการเสนอความคิดเห็นและรับฟังความเห็นของทีม เพิ่มขึ้น 1.18 คะแนน ด้านการวางแผนการทำงาน เพิ่มขึ้น 1.14 คะแนน และ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน เพิ่มขึ้น 1.05 คะแนน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัย สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 แผน 24 ชั่วโมง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เมื่อระบบเศรษฐกิจไม่สมดุล แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การร่วมกันแก้ไข ปัญหาทางเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความสัมพันธ์ของการทำงานร่วมกันในระบบเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง หน้าที่ของใครในระบบเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่ของเราในระบบเศรษฐกิจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การเสนอนโยบายและมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ และ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การทำงานร่วมกันโดยใช้ระบบเศรษฐกิจเป็นฐาน โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแนวคิดการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม เมื่อสร้างเสร็จได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความสอดคล้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 21) และ สาลี รักสุทธี (2544, หน้า 16) ที่กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารที่ให้รายละเอียดในการสอนตามหลักสูตรแก่ครู ที่ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผล สำหรับเนื้อหา สาระ และจุดประสงค์การเรียนย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตรและสภาพผู้เรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมถึงพัฒนา ลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ ระดับดีมาก สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีผลมาจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติได้ลงมือทำงานร่วมกันเป็นทีมในสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สอดคล้องกับ นรินทร์ กระพี้แดง (2542) ที่ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้ร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนรู้ร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับดาวธนา วีระพันธ์และโยธิน กลยาเลิศ (2561, หน้า 78) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง คลื่น รายวิชาฟิสิกส์พื้นฐานร่วมกับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ พบว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาระดับทักษะการทำงานเป็นทีมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนทั้ง 5 ด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทักษะการทำงานเป็นทีมรายด้านพบว่าสามารถเรียงลำดับพัฒนาการของทักษะการทำงานเป็นทีมที่เพิ่มขึ้นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในทีม เพิ่มขึ้น 1.36 คะแนน ด้านการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพิ่มขึ้น 1.23 คะแนน ด้านการเสนอความคิดเห็นและรับฟังความเห็นของทีม เพิ่มขึ้น 1.18 คะแนน ด้านการวางแผนการทำงาน เพิ่มขึ้น 1.14 คะแนน และ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน เพิ่มขึ้น 1.05 คะแนน ตามลำดับ เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลให้ผู้เรียนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในทีมดีขึ้น เมื่อมีทีมมีความเข้าใจซึ่งกันและกันจึงส่งผลให้ทักษะการทำงานเป็นทีมในด้านอื่น ๆ ดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ อนันต์ไพฑูรย์ (2563, หน้า 68-69) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือสามารถพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือให้มากขึ้นโดยนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาผลการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ หรือทักษะในการคิดขั้นสูงอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชนุสสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จินตราหระ นิราศสูงเนิน. (2562). *การส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีสื่อสังคมสนับสนุน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบรบือ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- จุไรรัตน์ อนันต์ไพฑูรย์. (2563). *การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชาการอาหารโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรังสิต.*
- ดาวธนา วีระพันธ์และโยธิน กลยาเลิศ. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คลื่น รายวิชาฟิสิกส์พื้นฐานร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(2), 68-81.
- เดือนฉาย ต๊ะมา. (2556). *การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแม่ฮ่อใน จังหวัดเชียงใหม่ [การค้นคว้าแบบอิสระ]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- นรินทร์ กระพี้แดง. (2542). *ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยเทคนิคจิกซอร์ ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเมือง เรื่อง ประชาธิปไตย ในรายวิชา ส 402 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ประคอง สุคนธ์จิตต์. (2551). *การทำงานเป็นทีม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- วัฒนา กระจับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ.
- สุวิทย์ มูลคำ, อรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. (พิมพ์ครั้งที่ 2). บริษัทพรทิพกราฟฟิคจำกัด.*
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

อัจฉรา ชุนณะวงศ์. (2553). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดระยอง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

John W. Best. (1981). *Research in Education*, 4thed. New Jersey : Prentice – Hall Inc.

